

Відкритий міжнародний університет
розвитку людини «Україна»
Полтавський інститут економіки і права

ПРАВОВІ, ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ВИКЛИКИ ЧАСУ

*присвячено захисту прав на місцеве самоврядування
в умовах воєнного десятиліття 2014-2024*

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ VI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю

11-12 грудня 2024 р., м. Полтава

КАФЕДРА ПРАВознавства та фінансів
Полтавського інституту економіки і права
Університету «Україна»

Полтава – 2025

Редакційна колегія

Надія Мякушко – докторка філософії у галузі політичних наук, кандидатка політичних наук, доцентка, директорка Полтавського інституту економіки і права.

Сергій Короєд – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри правознавства та фінансів Полтавського інституту економіки і права.

Роман Шаравара – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри правознавства та фінансів, перший заступник директора Полтавського інституту економіки і права.

Руслан Басенко – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри правознавства та фінансів, заступник директора з науково-педагогічної роботи, міжнародної та грантової діяльності Полтавського інституту економіки і права **(відповідальний редактор)**;

Віталій Заїка – кандидат психологічних наук, доцент кафедри соціальної роботи та спеціальної освіти Полтавського інституту економіки і права.

Геннадій Аванесян – доцент кафедри правознавства та фінансів Полтавського інституту економіки і права.

Іван Лісний – старший викладач кафедри правознавства та фінансів Полтавського інституту економіки і права.

Правові, економічні та соціокультурні засади регулювання суспільних відносин: сучасні реалії та виклики часу : збірник матеріалів VI Всеукр. наук.-практ. конф. з міжн. участю, 11-12 грудня 2024 р. / Полт. ін-т економіки і права Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» ; відп. ред. Р. Басенко. Полтава : ППЕП, 2025. 316 с

У збірнику матеріалів представлено доповіді і повідомлення наукового зібрання вчених, організаторів освіти, науково-педагогічних працівників, фахівців-практиків, здобувачів різних ступенів освіти, які присвячені концептуальному та практико-орієнтованому осмисленню правових, соціокультурних та економічних вимірів сучасної дійсності в умовах воєнного стану в Україні. На конференції було обговорено доповіді докторів та кандидатів юридичних, політичних, економічних, філософських, педагогічних, історичних наук, практикуючих юристів, економістів, педагогів та інших фахівців з понад п'ятнадцяти регіонів України.

Розрахований на вчених, викладачів і здобувачів закладів освіти, усіх, хто залучений до науково-теоретичного аналізу сучасного світу.

УДК 330.111.66(477):34

**Рекомендувала до друку вчена рада
Полтавського інституту економіки і права
30 грудня 2024 року, протокол № 4**

Автори несуть особисту відповідальність за повноту висвітлення досліджуваного питання, системність викладу матеріалів, достовірність наведених фактів та їхню автентичність, правильне цитування, академічну доброчесність.

Статті друкуються в авторській редакції.

ЗМІСТ

Передмова	10
Розділ 1	
Правове регулювання суспільних відносин в Україні в умовах воєнного стану	
Larisa Kovalenko, Bohdan Kovalenko Legal regulation of the status of the subjects of administrative jurisdiction under the conditions of martial state	11
Геннадій Аванесян, Віктор Булат Перспективи медіації в Україні як способу вирішення спорів	13
Олена Артюх-Пасюта Кримінальна відповідальність уповноважених осіб та керівництва замовників публічних закупівель	14
Оксана Биканова Визнання недійсними правочинів, укладених під впливом помилки	19
Сергій Бойко Підстави недійсності правочинів	21
Крістіна Бондаренко Правова культура юриста як основа його професіоналізму	23
Юрій Бородатий, Тетяна Шахматова Медіація як інструмент боротьби з браконьєрством	24
Дем'ян Братасюк Визнання недійсними кабальних правочинів	25
Анастасія Гевчук Справедливість і законність – основа держави	27
Сергій Гладкий Трансформація правової системи України: зовнішньосистемні аспекти	29
Роман Данко, Роман Потапчук Особливості правового регулювання цифрових активів в Україні та міжнародний досвід	32
Олексій Довбиш Міжнародні миротворчі операції як політичний інструмент врегулювання воєнно-політичного конфлікту	34
Анастасія Дуденченко Проблеми та виклики реформи юридичної освіти	36
Богдан Дудка Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи	37
Станіслав Дудник, Юлія Плужник Проблемні аспекти інституту конституційної скарги в Україні	40
Андрій Єленич Огляд джерел адміністративно-правового забезпечення доступу до інформації в умовах воєнного стану в Україні	41
Руслан Жалій Правові засади використання здоров'язберезувальних технологій в освітньому процесі ЗВО	46
Тамара Жалій Локальна нормотворчість Полтавського національного педагогічного університету щодо формування академічної доброчесності учасників освітнього процесу	49

Анастасія Задорожна Визначення критеріїв віднесення справ до малозначних	51
Роман Захарчук Визнання недійсними правочинів, укладених внаслідок обману	54
Олександр Каламбет, Олександр Сахно Україна і міжнародні організації: сучасні реалії та перспективи	56
Максим Калатур Роль аграрного сектору та продовольчої безпеки в процесі відбудови післявоєнної України	58
Дарина Каліненко Політична культура юриста та її компоненти	60
Геннадій Каракулько, Сергій Крикунов Міжнародно-правові підстави та засоби зміни державної території	61
Зоряна Кім Вплив воєнного стану на правове регулювання сімейних відносин в Україні	63
Володимир Коваленко Поняття доказів у кримінальному процесі	64
Сергій Короед Темпоральні межі дії окремих гарантій військовослужбовців в особливий період в цивільному і процесуальному праві	66
Тетяна Костенко, Олександр Сущенко Концепція права Богдана Кістяківського	69
Алла Кравченко, Микола Черніченко, Неля Черніченко Цінність безпеки людського існування у правовому позитивізмі	71
Анастасія Краснова Фінансова самостійність місцевого самоврядування	72
Вікторія Кулакова Вимоги щодо забезпечення платоспроможності страхових компаній в умовах євроінтеграції	74
Іван Лісний Облігації NovaPay як позитивний приклад до розвитку ринку цінних паперів в Україні	77
Світлана Макарець Комітет регіонів ЄС: напрями допомоги Україні в умовах сьогодення	78
Олексій Марко Інструменти деліберативної демократії у контексті цифровізації	81
Станіслав Мороз, Юлія Вовкодав Теорія права Херберта Харта та Лона Льюїса Фуллера	83
Катерина Назаренко, Сніжана Чирва Кодифікація як засіб удосконалення системи законодавства	85
Денис Несен Альтернативне правосуддя та міжнародні трибунали як важливий інструментами для вирішення військових конфліктів і забезпечення справедливості	87
Наталія Ночовна, Юрій Ночовний Правова підтримка соціальних гарантій ВПО у системі безоплатної правничої допомоги: юридичний базис та реалії сьогодення	89

Станіслав Ольховський, Артем Бондаренко Правове регулювання воєнного стану в Україні	92
Іван Паламарчук Щодо доцільності скасування арешту майна в рамках кримінального провадження до розгляду справи судом по суті.....	93
Олександр Петренко, Костянтин Парамонов Мирні переговори, як один із способів врегулювання військових конфліктів	96
Ярослав Пешков Окремі аспекти медіативної процедури в медичних конфліктах у Великобританії.....	98
Олександра Подольська Актуальні проблеми системи підготовки юристів в Україні	100
Олена Порада, Максим Порада Правове регулювання суспільних відносин в Україні в умовах воєнного стану	101
Сергій Приходько Принципи легітимації влади в умовах сучасної України	102
Наталія Рябокiнь, Наталія Дяченко Соціальні аспекти викладання дисципліни Іноземна мова для юристів .	106
Марія Скільська Нововведення Трудового кодексу для суб'єктів господарювання	107
Олександр Скрипнюк Авторитарний скринінг сучасного гібридного політичного режиму.....	110
Дмитро Стрілко Моделі медіації та перспективи їх впровадження в Україні	113
Руслан Супруненко Правові засади пам'яткоохоронної діяльності в Україні	115
Дар'я Тарасенко Методика викладання міжнародного гуманітарного права в закладах освіти в умовах змін навчальних програм	119
Володимир Тарасюк Правове регулювання застосування штучного інтелекту: вітчизняний і зарубіжний досвід	121
Світлана Товста Санкції та міжнародний тиск як спосіб впливу на агресора в військових конфліктах.....	124
Даяна Чумаиш Адаптація законодавства України до умов воєнного стану: між міжнародними стандартами та національними реаліями	126
Іван Шаптала, Вікторія Сергієнко Техніко-юридична досконалість як критерій оцінки якості правотворчого процесу	129
Тамара Шаравара Порівняльний аналіз діяльності польських і українських громад на рівні солтиств і старостатів	131
Лідія Шкварок Особливості правового регулювання суспільних відносин в Україні під час воєнного стану: виклики та перспективи	134

Розділ 2

Стратегічні пріоритети післявоєнної відбудови фінансово-економічної системи України

Nataliia Kraus, Kateryna Kraus Inclusive development of Ukraine through the prism of the digital transformation of the economy	137
Władysław Wornalkiewicz Dobór pakietu integracji modułów wsparcia rolnictwa	139
Тетяна Антонюк Воєнні ризики у страхуванні на прикладі ПАТ «СК «АРКС»	160
Юрій Заболотний Шляхи підвищення капіталізації банківської системи	162
Руслан Зубков Інноваційні напрямки розвитку економіки	164
Жанна Кононенко, Оксана Дениско Методологічні основи аналізу господарської діяльності підприємства ...	167
Жанна Кононенко, Едуард Наумов Теоретичні основи економічної діагностики діяльності підприємства ...	171
Юрій Ліннік Освіта та перепідготовка кадрів для відбудови економіки	174
Олександр Марченко, Тетяна Антонюк Культурні та соціальні аспекти жіночого підприємництва в умовах воєнного стану в Україні. Cultural and social aspects of women's entrepreneurship under martial law in Ukraine	177
Олександр Марченко, Дмитро Бікмухаметов Цифровізація як пріоритетний напрямок розвитку вищих навчальних закладів України. Digitalization as a priority for the development of the highest goals of Ukraine	178
Олександр Марченко, Олександр Васькевич Розвиток шерінгової економіки в умовах післявоєнної відбудови України. Development of the business economy in the minds of the Ukrainian army	180
Олександр Марченко, Михайло Коваленко Перспективи зеленого бізнесу у післявоєнній відбудові економіки України. Prospects of green business in the post-war reconstruction of Ukraine's economy	182
Олександр Марченко, Сергій Петріченко Реалізація цифрової освіти у вищих навчальних закладах України. Formation of inclusive design of a modern city in the context of digital transformation	184
Олександр Марченко, Сергій Сакевич Розвиток цифрової трансформації малого та середнього підприємництва в Україні. Development of digital transformation of small and medium enterprises in Ukraine	185
Тетяна Олійник Особливості товарного ринку України	186
Олександр Пилипенко Вплив війни на зовнішню торгівлю України	189

Микола Рогоза, Сергій Кривенко Реформування еколого-орієнтованої системи управління ресурсами: нові виклики в умовах воєнного стану	194
Анастасія Татарінова, Данило Бабка Післявоєнне відновлення економіки України – можливе використання історичного досвіду	197
Вадим Черненко, Єлізавета Алексеєнко Деякі питання післявоєнного відновлення економіки України на прикладі історичного досвіду	199
Борис Шевченко, Віталій Закревський Застосування інформаційних технологій для оцінки якості фондових індексів.....	201
Борис Шевченко, Михайло Коваленко Місце і роль небанківських фінансових установ у грошовій системі України: проблеми регулювання та управління.....	204
Борис Шевченко, Тетяна Непокупна Фінансова освіта та фінансова грамотність в умовах цифровізації суспільства.....	207
Борис Шевченко, Михайло Хрептак Актуальні перспективи розвитку банківських технологій	211

Розділ 3

Консолідація соціокультурного життя України: аксіологічні, волонтерські, гуманітарні та освітні виміри

Vira Yavir Decolonization in Ukraine: perspectives and trajectories for scientific research.....	215
Дмитро Аслянян, Віталій Чиркін Відновлення медицини України: проблеми, пріоритети та перспективи	217
Ніна Атаманчук Перспективи розвитку молодіжного волонтерства в Україні	219
Сергій Балан Закономірності формування інформаційної держави	222
Андрій Берчук Роль волонтерських організацій в умовах повномасштабної війни.....	226
Мар'яна Верхотурова Історико-правові засади обігу зброї на теренах України	228
Максим Вітушко Сучасні технології та перспективи ШІ-кратії	230
Ігор Волотек Еволюція справедливості в контексті післявоєнної відбудови України ...	232
Зореслава Гасан Психологічні особливості розвитку мотивації професійної діяльності персоналу організації в умовах воєнного стану в Україні.....	235
Надія Данильченко Психологічна характеристика педагогічних здібностей	237
Лариса Дудка Військове капеланство в Україні: перший досвід на шляху становлення	240

Дмитро Журило, Володимир Кабачек Еміграція в сучасній Україні: причини, наслідки та перспективи	244
Олександр Жучкевич, Олександр Олефір Вплив рівня освіти на післявоєнне відновлення економіки України	247
Віталій Заїка, Василь Ірха Іпотерапія як метод психологічної допомоги при ПТСР	249
Віталій Заїка, Вікторія Мартинкус Особливості надання психологічної допомоги жінкам з раком молочної залози	252
Віталій Заїка, Анна Сазонова Особливості надання першої психологічної допомоги військовим в умовах бойового стресу	255
Віталій Заїка Психологічні аспекти адаптації особистості до кризових умов сучасного суспільства.....	259
Ірина Заулочна, Світлана Бухальська Саморегуляція як психічний процес особистості	261
Валерія Зіненко, Кіріл Шамрай Можлива роль молоді в перспективному відновленні господарства України	263
Олена Ільченко Академічна доброчесність у вищій освіті і педагогіка миру.....	265
Михайло Карпенко, Володимир Остапович Проблеми науки в післявоєнному відновленні економіки України. Історія та реалії.....	268
Михайло Коваленко, Валерія Курило, Андрій Артем'єв Соціальні аспекти розвитку населення Полтави раннього залізного віку (за антропологічними матеріалами могильника Скоробір).....	271
Дмитро Коваленко, Олександр Чередник Проблеми встановлення миру в Україні. Перспективи та проблеми	274
Оксана Кравчук Забезпечення освітнього процесу в закладах середньої освіти з питань цивільного захисту	276
Ірина Кресіна Справедливість: запит українського суспільства в умовах війни	278
Альона Куркова Оцифрування бази даних видань які зникають як важлива соціокультурна проблема збереження історичних знань.....	281
Михайло Матвієнко, Герман Вострелін Екологічні проблеми в світі відновлення України	283
Анастасія Некряч Залучення громадян в самоврядний процес як шлях до згуртованості територіальних громад	285
Ірина Орловська Планування відбудови України.....	287
Валерій Паталаха Розуміння демократичної консолідації у ході третьої хвилі демократизації.....	289

Станіслав Пашко Особливості перекладу військового дискурсу	292
В'ячеслав Пушкарь Шляхи післявоєнного відновлення України та її майбутній розвиток в рамках економічного відродження	294
Наталія Рябокiнь Соціальні аспекти викладання дисципліни Академічної української та іноземної мови для юристів	297
Лариса Семеновська, Михайло Рамусь Індивідуалізація навчання у вищій школі: сучасні виклики	300
Олена Стойко Основні етапи становлення соціального виміру Євросоюзу	303
Наталія Токуєва Етнічна самосвідомість як структурний компонент самосвідомості особистості	306
Володимир Філонченко, Михайло Коваленко Сучасний розвиток пам'яткоохоронних дослідження на Полтавщині: соціокультурні реалії та виклики	308
Денис Юморанов Правові засади державної політики в галузі газопостачання	311
Марина Яненко Сучасні траєкторії розвитку історичної освіти в Україні	314

Список використаних джерел:

1. Біла І.С., Посна В.С., Шевченко О.О. Інноваційний розвиток як чинник повоевної відбудови економіки України. Наукові записки НаУКМА. Економічні науки. 2023. Том 8. Випуск 1. С. 10–16.
2. Гордієнко С.Г. Інноваційна діяльність: проблеми, сутність, змістовні складові та напрями удосконалення. Часопис Академії адвокатури України. 2014. № 2 (23). С. 15-32.
3. Якименко Н.В. Управління інноваційною сприйнятливістю як складова адаптивного управління інноваційним розвитком підприємств залізничного транспорту. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2018. № 40. С. 286-289.
4. Малиновська О.А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії: монографія. Київ: НІСД, 2018. 472 с.
5. Волянська-Савчук Л.В., Красовський В.О. Теоретичні засади ринку праці в економічній системі. Економіка і організація управління. 2019. №1 (33). С. 21-32.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Жанна Кононенко,

к.е.н., доцент, доцент кафедри

*економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем,
Полтавський університет економіки і торгівлі*

Оксана Дениско,

викладач кафедри

*економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем,
Полтавський університет економіки і торгівлі*

Інвестиційно-інноваційний розвиток економіки України є ключовим чинником її конкурентоспроможності на глобальному рівні, і цей процес безпосередньо залежить від ефективності аналітичного та інформаційного забезпечення підприємств. Сучасний економічний аналіз не лише допомагає виявляти тенденції та контролювати розвиток господарської діяльності, але й є фундаментом для оптимізації виробничих, фінансових і інвестиційних процесів. Його результати дозволяють підприємствам своєчасно реагувати на виклики, ідентифікувати резерви зростання прибутковості та покращувати ефективність використання капіталу.

Одним із ключових аспектів ефективного аналітичного забезпечення є формування структурованої та інтегрованої системи даних, яка не лише висвітлює стан господарської діяльності, але й дає можливість прогнозувати її розвиток. Це, у свою чергу, створює передумови для прийняття стратегічно виважених управлінських рішень, орієнтованих на посилення інноваційного потенціалу підприємств. Водночас використання сучасних аналітичних підходів є вирішальним для адаптації бізнесу до умов економічної турбулентності, зокрема в умовах обмеженого доступу до фінансових ресурсів та загострення конкуренції.

Однак важливо зазначити, що чинна методологія аналізу господарської діяльності, яка розроблялася ще за умов централізованої економіки індустріального типу, є застарілою. Її основна орієнтація на пошук резервів матеріальних ресурсів більше не відповідає сучасним потребам, коли вирішальними стають

інтелектуальні активи, інформаційні технології та інновації. Сьогоднішні виклики вимагають впровадження принципово нових підходів до аналізу, які враховують швидку змінність зовнішнього середовища, глобалізаційні процеси та перехід до постіндустріальної моделі розвитку.

Для того щоб аналіз господарської діяльності став дієвим інструментом управління, його методологія повинна бути переосмислена та адаптована до сучасних економічних умов. Це включає інтеграцію інструментів прогнозування, моделювання та багатофакторного аналізу, які дозволять оцінювати вплив інновацій та інвестицій на динаміку підприємств. Головним завданням у цьому процесі є створення єдиної аналітичної системи, яка відображатиме структурні зміни, динаміку розвитку та ефекти інноваційних і інвестиційних рішень.

Перехід до постіндустріального суспільства ставить перед підприємствами нові виклики, зокрема зростання ролі знань та інформації у створенні конкурентних переваг. Інформація стає не лише ресурсом, а й стратегічним активом, що визначає успішність суб'єктів господарювання. У цих умовах аналітичний інструментарій повинен не лише забезпечувати моніторинг, але й сприяти розробці стратегій, які дадуть змогу підприємствам ефективно функціонувати у глобальному середовищі. Саме ця реальність підтверджує актуальність дослідження модернізації методології аналізу господарської діяльності в контексті інвестиційно-інноваційного розвитку економіки України.

Визначення та кількісна оцінка внутрішніх виробничих резервів з подальшою розробкою відповідних техніко-економічних заходів є ключовим завданням економічного аналізу в умовах інвестиційно-інноваційного розвитку економіки України. Основна цінність такого аналізу полягає у дослідженні економічних процесів не лише в загальному контексті, але й на рівні кожного підприємства з урахуванням специфіки його діяльності. Ці особливості формуються під впливом об'єктивних і суб'єктивних факторів, де саме суб'єктивні (техніко-економічні показники) мають вирішальне значення, адже їх можна цілеспрямовано змінювати для досягнення стратегічних цілей.

Аналізуючи наукову літературу, виявлено, що підходи до формування принципів економічного аналізу є неоднозначними. Це обумовлено різним трактуванням їх змісту та часто породжує дискусії щодо аспектів розвитку теорії економічного аналізу, що ускладнює організацію аналітичного процесу.

На нашу думку, при формуванні принципів доцільно орієнтуватися на узагальнення об'єктивних тенденцій та процесів в межах єдиної методології економічного аналізу, мінімізуючи суб'єктивні судження. Принципи економічного аналізу є універсальними й застосовуються до всіх господарських відносин незалежно від економічного устрою. Важливо зазначити, що зміна предмета аналізу чи поява нових об'єктів не впливають на базові принципи, адже вони визначаються природою самого аналізу та специфічними методами, які він застосовує.

Розвиток інвестиційно-інноваційної економіки України актуалізує необхідність уточнення сутності та значення цих принципів, аби визначити аналіз господарської діяльності як цілісну й адаптивну систему. Внесення змін до змісту основних принципів, представлених у таблиці 1, сприятиме формуванню якісних аналітичних даних, необхідних для управління підприємством в умовах постіндустріальної трансформації країни. Такий підхід дозволить ефективно реалізувати аналітичні функції, спрямовані на підвищення конкурентоспроможності та стійкості підприємств у динамічному середовищі.

Таблиця 1

Сутність та значення основних принципів аналізу господарської діяльності підприємств в умовах інвестиційно-інноваційного розвитку країни

Назва принципу	Сутність і значення принципу
Визначальна роль практики в процесі пізнання	Основною метою пізнання та критерієм його правильності виступає практична діяльність суспільства.
Принцип дієвості	Аналіз має сприяти досягненню цілей, виявляючи недоліки, помилки в діяльності, резерви підвищення показників і можливості покращення ефективності роботи підприємства.
Принцип ефективності (економічності)	Витрати на виконання аналізу повинні бути виправдані отриманим результатом. Для цього використовуються сучасні інструменти та методики, які спрощують роботу аналітиків і роблять процес продуктивним.
Принцип конкретності	Аналіз повинен мати чітке цільове спрямування та бути орієнтованим на досягнення конкретного результату, враховуючи поставлені завдання.
Принцип комплексності	Забезпечує всебічне вивчення причинно-наслідкових зв'язків, дає загальну оцінку елементів системи. Аналітик має враховувати не лише ключові результати, але й побічні ефекти, забезпечуючи повноту оцінки всієї системи.
Принцип науковості	Аналіз базується на сучасних досягненнях науки, враховує економічні закони та чинники розвитку. Застосування економіко-математичних моделей і сучасних технологій забезпечує глибоке вивчення реальних умов і змін в економічній системі.
Принцип оперативності	Аналітичні дослідження повинні виконуватись швидко та точно, щоб своєчасно запропоновані рекомендації сприяли поліпшенню діяльності підприємства, перетворюючи аналіз на ефективний інструмент управління.
Принцип об'єктивності	Результати аналізу мають бути реалістичними, базуватись на достовірній інформації та враховувати вплив усіх факторів. Використання точних даних і звітності забезпечує правильність висновків та рекомендацій.
Принцип періодичності	Аналіз проводиться регулярно, що дозволяє отримувати інформацію про динаміку процесів і забезпечує планування аналітичної роботи на основі даних за певні періоди.
Принцип пізнаності	Економічні явища та процеси досліджуються економічними науками як об'єкти аналізу, що дозволяє робити висновки та розробляти рекомендації на основі пізнання їхньої сутності.
Принцип регламентованості	Аналітичні методики повинні відповідати чинному законодавству та враховувати сучасні тенденції міжнародної та національної економічної політики.

Системність	Кожен об'єкт аналізу розглядається як складна система, що складається з окремих, але взаємопов'язаних компонентів. Показники мають досліджуватись лише в контексті досягнення визначених цілей.
-------------	---

Джерело: узагальнено авторами [1, 3, 4]

Аналіз господарської діяльності відіграє ключову роль у встановленні причинно-наслідкових зв'язків та їх кількісній оцінці, що дозволяє виявити вплив різноманітних факторів на результати роботи підприємств. Ця методологічна особливість надає економічному аналізу точності та забезпечує обґрунтованість зроблених висновків.

Для розвитку методології економічного аналізу необхідно створювати умови, які сприятимуть формуванню дієвого аналітичного інструментарію. Він повинен забезпечувати діагностику та контроль за змінами у якісних і кількісних показниках господарської діяльності підприємств, створюючи основу для прийняття ефективних управлінських рішень. У контексті постіндустріальної економіки доведено, що традиційна методологія економічного аналізу потребує суттєвих оновлень.

Проведений нами критичний огляд підходів провідних учених дозволив уточнити сутність та значення принципів, методів і методик економічного аналізу. Було запропоновано нові рекомендації щодо застосування різних видів аналізу, які підвищують ефективність роботи економічних аналітиків, бухгалтерів, аудиторів і контролерів. Це забезпечить можливість адаптувати економічний аналіз до сучасних умов господарювання та підвищити його практичну цінність. Крім того, на підприємствах має бути визначений порядок використання методів економічного аналізу, адаптованих до кожної фази інвестиційно-інноваційного процесу.

Подальший розвиток теоретико-методологічної бази економічного аналізу має бути спрямований на впровадження індикаторів і показників, що дозволяють швидко й ефективно оцінювати інвестиційно-інноваційну діяльність підприємств. Такі інструменти допоможуть у прийнятті обґрунтованих управлінських рішень і забезпечать конкурентоспроможність бізнесу в умовах динамічних змін зовнішнього середовища. Науковий пошук у цьому напрямку дозволить сформувати якісно нову систему аналітичної діяльності, що відповідає потребам сучасної економіки.

Список використаних джерел:

1. Кононенко Ж.А., Грибовська Ю.М., Карнаухова Г.В. Інформаційно-аналітичне забезпечення у системі управління суб'єктом господарювання. *Економіка та суспільство*, 2023. (47). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-74>.
2. Кононенко Ж.А., Миколенко І.Г., Кононенко О.А., Факторний аналіз фінансових результатів підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 69. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/69_2022/17.pdf.
3. Ємельянов О., Петрушка Т., Симак А. Показники ефективності використання виробничих ресурсів як інструменти діагностики господарської діяльності підприємств. *Економіка та суспільство*, 2022. № 36. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-32>
4. Кононенко Ж. А., Миколенко І. Г., Яковенко Т. І. Аналітичні інструменти в

економічних дослідженнях конкурентного середовища підприємства. *Проблеми економіки*. 2024. №2. С. 136–142. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-2-136-142>

5. Кононенко Ж., Шаравара Р., Яковенко Т. Моделювання бізнес-процесу – складова управління підприємством. *Економіка та суспільство*, 2024. № 62. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-134>

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Жанна Кононенко,

к.е.н., доцент, доцент кафедри

*економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем,
Полтавський університет економіки і торгівлі*

Едуард Наумов,

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 051 Бізнес-економіка*

Полтавський університет економіки і торгівлі

На сьогодні однією з основних та складних проблем в економіці України є незадовільний фінансово-економічний стан багатьох вітчизняних підприємств. Враховуючи це, виникає необхідність активної аналітичної діяльності, що має на меті не лише оцінку загального стану функціонування підприємства, але й вивчення його конкурентного середовища, конкурентоспроможності виробленої продукції, виробничих можливостей, майнового комплексу, організаційної структури, рівня економічної безпеки, корпоративної культури тощо. Крім того, важливо розробляти і обґрунтовувати практичні заходи для забезпечення ефективної діяльності підприємства в умовах конкуренції. Враховуючи ці фактори, в умовах ринкової економіки економічна діагностика діяльності підприємств стає надзвичайно важливою.

У сучасних умовах господарювання економічна діагностика привертає значну увагу науковців. Термін «діагностика» був запозичений з медицини і походить від грецького слова «діагноз», що означає «розпізнавання» чи «визначення». Термін «діагноз» у цьому контексті вказує на дві основні складові: по-перше, на фіксацію результатів дослідження, а по-друге, на висновки, зроблені на основі цих результатів за допомогою різних показників, нормативів, характеристик тощо [1].

Таблиця 1

Порівняння змісту економічної діагностики та економічного аналізу		
Ознака	Економічна діагностика	Економічний аналіз
Завдання	Оцінка поточного стану об'єкта дослідження, виявлення проблемних аспектів і розробка відповідних заходів	Оцінка змін, що відбуваються в господарських явищах і процесах
Взаємозв'язок з іншими функціями управління	Інтеграція різних функцій управління	Визначена функція управління
Масштаб	Загальний підхід	Орієнтація на конкретні аспекти

Наукове видання

**ПРАВОВІ, ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ ЗАСАДИ
РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН:
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ВИКЛИКИ ЧАСУ**

**Збірник матеріалів
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції
11-12 грудня 2024 р., м. Полтава**

Відповідальний редактор – *Руслан Басенко*
Комп'ютерний набір – *автори рукописів*

Електронне видання
Підписано до оприлюднення 30.12.2024 р.
Формат 60x84/16. Гарнітура Georgia
Ум. друк. арк. 25,6